

AGROFORESTRY NETWORK
GELDERLAND

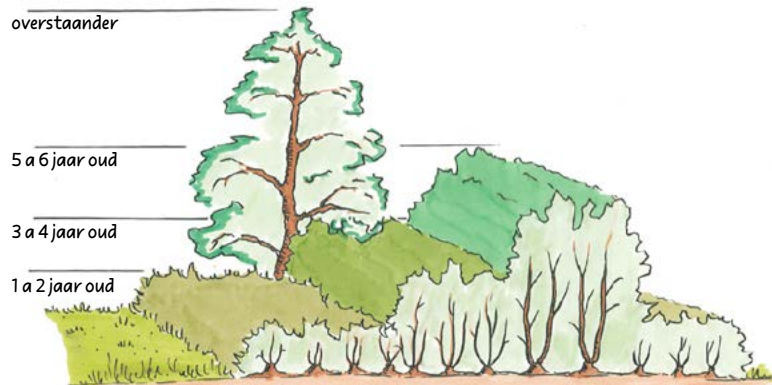

Informatiebladen voederbomen

Agroforestry maakt een groene en rendabele landbouw-economie mogelijk. Het Agroforestry Network Gelderland ondersteunt agrarische ondernemers bij de toepassing van agroforestry op hun bedrijf. Om inzicht te krijgen in de toe te passen landschapselementen binnen agroforestry zijn een reeks van praktische informatiebladen ontwikkeld.

Voedersingel

Een voedersingel is een vrij liggend, lijnvormig landschapselement met een aaneengesloten opgaande begroeiing van verschillende inheemse bomen en struiken. De singels leverden vroeger brand- en geriefhout, waaraan in het gemengde bedrijf grote behoefte was. Omdat de boer verschillende diktes hout nodig had, werd een hakhoutbeheer gevoerd. Voedersingels worden vaak in en langs weilanden, tussen het grazend vee geplant. Bladeren bevatten eiwitten, mineralen, sporenelementen en soms ook secundaire plantstoffen waar dieren naar behoefte gebruik van kunnen maken, als aanvulling op het reguliere voer. Voedersingels zorgen voor beschutting, verhogen het dierenwelzijn, vangen water op, helpen bij plaagbestrijding, slaan koolstof op en beschermen planten en gewassen tegen ammoniakdampen en schimmels. Ook zorgen singels voor verbinding in het landschap en hebben zij een hoge natuurwaarde. Ze zijn vaak een schuilplaats voor veel vogels en kleine zoogdieren en vergroten daardoor de landschappelijke en ecologische variatie. Hierdoor is er een ANLb vergoeding mogelijk voor het beheer en onderhoud.

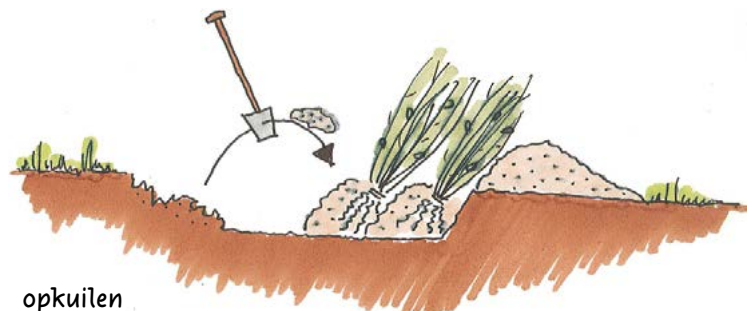

Algemene aanplantinstructie

- 1** Het aanplanten kan plaatsvinden wanneer de bladeren van de bomen zijn, mits het niet vriest.
- 2** Voor de aanplant van een singel wordt vaak gekozen voor 2-jarig bosplantsoen met de maat 60-80 cm hoogte.
- 3** De te beplanten strook dient te worden los gemaakt, dit kan door frezen.
- 4** Let op dat je niet te diep plant. De diepte is afhankelijk van de omvang van het wortelstelsel. Steek een gat (houd de grond op de schop), plaats het plantsoen zo dat alleen de wortels in het gat zitten. Gooi de grond weer in het gat, terwijl je het plantsoen vasthoudt. De grond iets aanduwen.

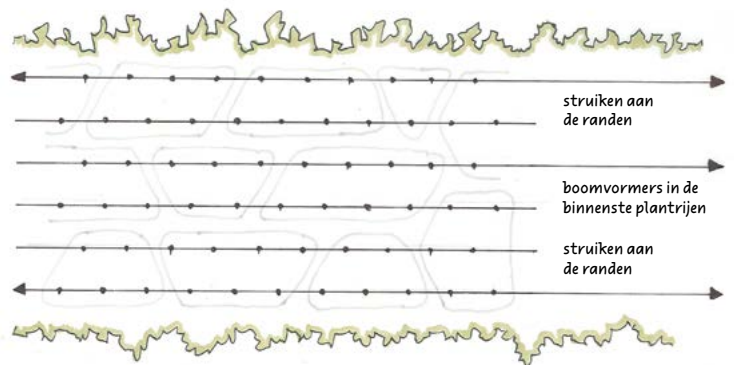
- 5** Plant dezelfde soort in groepjes van 5 stuks bij elkaar.

- 6** Indien je niet direct alle struiken kunt aanplanten, dan kun je ervoor kiezen de struiken tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de struiken met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

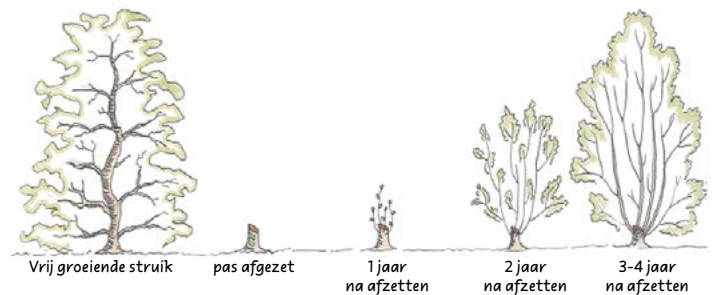
Specifieke aanplantinstructie

- 1 Plant de houtsingel in minimaal 3 rijen aan met een plantafstand van bij voorkeur 1,50 bij 1,50 meter.
- 2 Boomvormers dien je in het midden van de singel aan te planten, struiken aan de randen.
- 3 Plaats een laag veekerend raster om de voedersingel heen. Als een raster wordt toegepast, dan mag dit niet aan de bomen worden bevestigd wanneer je het element wilt aanmelden bij het ANLb.
- 4 Zorg dat de singel de eerste jaren goed kan aanslaan, voordat het vee erbij mag komen.

Beheerinstructies

De voedersingel mag vrijuit groeien tot een brede en hoge singel. De singel onderhoudt zichzelf dankzij haar functie: het vee 'snoeit' deze naar behoefte. Voor de vitaliteit van de singel zal deze eens in de 10 tot 15 jaar worden afgezet om de aanmaak van jong hout te stimuleren. Afzetten betekent dat de struiken tot 10 à 20 cm boven de grond worden afgezaagd. De struiken groeien uit zichzelf weer uit. Dit heet ook wel hakhoutbeheer. Houd het eerste jaar na afzetten de stobben vrij van onkruid. Na ongeveer 3 jaar zal de aanplant een meer gesloten karakter krijgen en kan waar nodig gesnoeid worden. Dit snoeiwerk bestaat voornamelijk uit het weghalen van takken die problemen geven. Bij voorkeur dient er kleinschalig gewerkt te worden waarbij niet alle voedersingels tegelijk een onderhoudsbeurt krijgen. Je kunt ook elk jaar een deel van de voedersingels afzetten (minimaal 5 meter).

Meer weten?

[Agroforestry Network
Gelderland](#)

[Kennisbank
Stichting Landschapsbeheer
Gelderland](#)

Dit informatieblad is geproduceerd in opdracht van:
Agroforestry Network Gelderland

Tekst en illustraties door: Stichting Landschapsbeheer Gelderland
Auteur: Bo Koning (Stichting Landschapsbeheer Gelderland)
Vormgeving: Evelien Nijenhuis
Eindredactie: Dyon Temming (Agroforestry Network Gelderland)

Mogelijk gemaakt door:

